

Val 9 september 2018

RIKSDAG KOMMUN LANDSTING

VALMYNDIGHETENS MANUALER

Beställning av namnvalsedlar och regler för valsedelayout

valen till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige

Valmyndigheten

Läs detta först!

Partier kan beställa valsedlar både via internet och manuellt med blanketter.

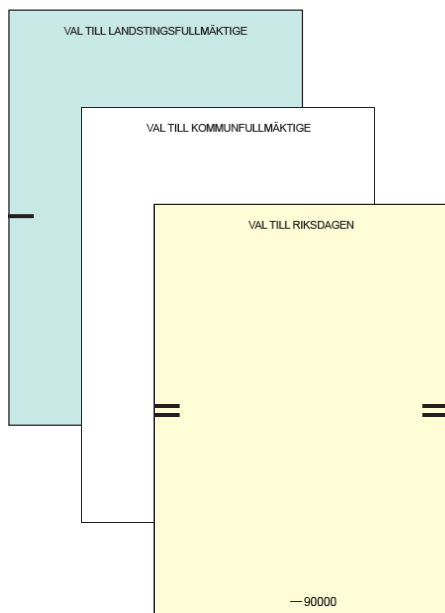
- Kapitel 1, 2, 3, 4, 7, 8 och 9 innehåller information som gäller alla beställningar.
- Kapitel 5 ska endast läsas av de partier som beställer via internet.
- Kapitel 6 ska endast läsas av de partier som beställer manuellt.

Särskilda regler gäller för de partier som har registrerad partibeteckning.
Information till dessa partier finns i röda prickade rutor.

Innehåll

Läs detta först!	2
1 Om valsedlar	4
2 Beställa valsedlar - vem, när och var?	4
2.1 Namnvalsedlar = valsedlar med kandidatnamn	
2.2 Partiets namn (beteckning) på valsedeln	
2.3 Vem får beställa valsedlar?	
2.4 Var beställs valsedlar?	
2.5 När ska valsedlar beställas?	
3 Vad kostar det?	6
3.1 Gratis valsedlar för vissa partier - den s.k. fria kvoten	
3.2 Kostnad	
3.3 Leverans	
3.4 Återbetalning	
4 Kandidater	7
4.1 Valbarhet	
4.2 Fri nomineringsrätt	
4.3 För partier med registrerad partibeteckning - anmäla kandidater	
5 Beställning via Internet	9
5.1 Logga in i valdatasystemet	
5.2 Skapa ny valsedel	
5.3 Se valsedelslayout = granska korrektur	
5.4 För partier med registrerad partibeteckning - förklaringsblanketter	
5.5 Ändra i en beställning?	
5.6 Skicka beställning till länsstyrelsen	
6 Manuell beställning	14
6.1 Gör i ordning beställningen och skicka	
6.2 Granska och godkänn korrekturet	
7 Vad händer hos länsstyrelsen?	16
7.1 Länsstyrelsen kontrollerar innan tryck	
7.2 Länsstyrelsen skickar valsedeln till tryckeri	
7.3 Makulering	
8 Förordningar som reglerar valsedelslayout	17
8.1 Vallagen och valförordningen reglerar layout och innehåll	
9 Valdatasystemet skapar valsedeln	19
9.1 Partiets namn på valsedeln	
9.2 Förklarande text om personröstning och anmälda kandidater	
9.3 Kandidater, nummer och kryssrutor	
9.4 Övriga uppgifter	

1 Om valsedlar

Det finns blanka valsedlar, partivalsedlar och namnvalsedlar.

Blanka valsedlar

Blanka valsedlar trycks upp av Valmyndigheten. Kommunen beställer dessa i valdatasystemet och ser till att de distribueras till röstmottagarna i alla vallokaler, röstningslokaler och till ambulerande röstmottagare. De ska finns utlagda under hela tiden röstmottagning pågår.

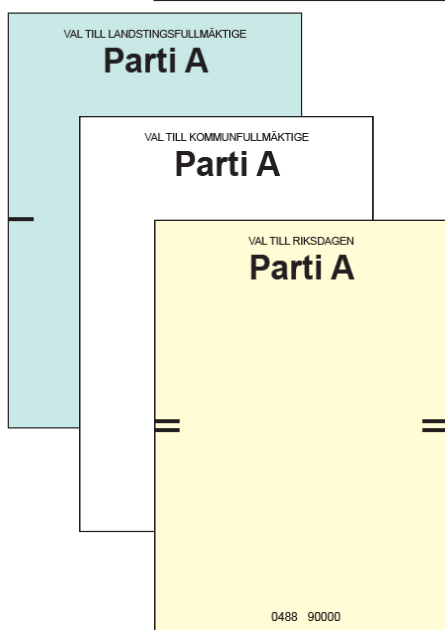
Partivalsedlar

Partivalsedlar för de partier som fick minst en procent av rösterna i något av de två senaste riksdagsvalen eller som är representerade i aktuellt landstings- eller kommunfullmäktige, trycks av Valmyndigheten (men bara om partiet begärt det, läs mer på www.val.se). De ska finnas utlagda under hela tiden röstmottagning pågår.

Kommunen beställer dessa i valdatasystemet och ser till att de distribueras till röstmottagarna i alla vallokaler, röstningslokaler och till ambulerande röstmottagare. Röstmottagarna ansvarar för att lägga ut dessa.

Namnvalsedlar

Namnvalsedlar beställer partierna själva, se nedan i kap. 2. Utläggning av namnvalsedlar i varje vallokal och röstningslokal ansvarar partierna själva för vid val till riksdag, kommun- och landstingsfullmäktige.

2 Beställa valsedlar - vem, när och var?

2.1 Namnvalsedlar = valsedlar med kandidatnamn

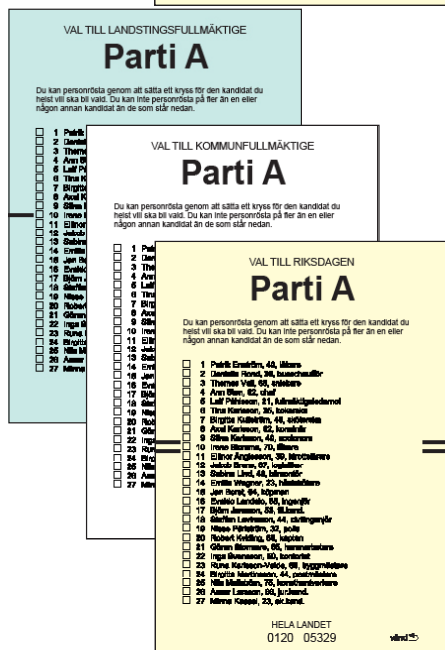
Denna manual avser beställning av namnvalsedlar, dvs. valsedlar med både partinamn och kandidatnamn.

Fortsättningsvis i denna manual förkortas namnvalsedlar till ”valsedlar”.

2.2 Partiets namn (beteckning) på valsedeln

Partiet anger i valsedelsbeställningen den partibeteckning som ska stå på valsedeln.

Har partiet registrerad partibeteckning trycks automatiskt detta namn.

Partiet kan välja att ha sin egen namnbild på valsedeln, dvs. ha ett särskilt utseende på sin partibeteckning. Läs mer i kap 9.

2.3 Vem får beställa valsedlar?

Alla partier som anmält deltagande i val får beställa valsedlar. Partiet behöver inte ha registrerat sin partibeteckning hos Valmyndigheten för att få beställa valsedlar. För partier som inte har registrerad partibeteckning ställs inga krav på vem som får beställa valsedlar för partiet.

Beställning av valsedlar för partier med registrerad partibeteckning kan bara göras av en behörig beställare. Det är även endast den behörige beställaren som kan godkänna valse-
delskorrektur.

Sista dag att anmäla behörig beställare är den **28 februari 2018**. Partierna ska lämna in ett styrelseprotokoll till länsstyrelsen som visar vem/vilka som är behörig/a att beställa valsedlar för partiet. De partier som är representerade i riksdagen ska lämna detta till Valmyndigheten.

UNDANTAG: För partier som är representerade i kommun- eller landstingsfullmäktige (utan att ha registrerad partibeteckning) och som därmed har rätt till gratis valsedlar gäller samma krav på behörig beställare som för partier med registrerad partibeteckning.

2.4 Var beställs valsedlar?

Valsedlar beställs hos länsstyrelsen. Partiet kan antingen beställa via Internet i Valmyndighetens valdatasystem eller manuellt med blanketter. Kontakta länsstyrelsen för frågor angående beställning av valsedlar.

2.5 När ska valsedlar beställas?

Om beställningen görs **senast den 10 april 2018** garanteras leverans av valsedlarna senast den 27 juli 2018. För att leveransgarantin ska gälla måste beställningen vara komplett (se kap. 2.5.1). Kontakta länsstyrelsen för att ta reda på vad som gäller vid senare beställning.

2.5.1 Vad är en komplett beställning?

1. Partiets betalning för valsedlarna ska ha kommit in till länsstyrelsen (se kap. 3).
2. Beställning och Manuskript ska ha kommit in (på papper eller via internet, se kap. 5 respektive kap. 6).
3. Om partiet har en registrerad partibeteckning och vill anmäla sina kandidater ska även samtliga förklaringsblanketter inkommit och kandidaterna ska ha anmälts (se kap. 4.3).

3 Vad kostar det?

3.1 Gratis valsedlar för vissa partier - den s.k. fria kvoten

Betala in valsedelskostnaden hit:

Blekinge län	BG 5051-4686
Dalarnas län	BG 5050-5866
Gotlands län	BG 5051-6749
Gävleborgs län	BG 5050-2764
Hallands län	BG 5327-1698
Jönköpings län	PG 5206-5877
Jämtlands län	BG 5051-5634
Kalmar län	BG 5050-1964
Kronobergs län	BG 808-6217
Norrbottnens län	BG 5181-9266
Skånes län	BG 102-2847
Stockholms län	BG 5052-4644
Södermanlands län	BG 5051-8661
Uppsala län	BG 5052-1848
Värmlands län	BG 5051-7721
Västerbottens län	BG 5050-8720
Västernorrlands län	BG 5050-0644
Västra Götalands län	BG 5042-1254
Västmanlands län	BG 5051-8745
Örebro län	BG 5051-7671
Östergötlands län	BG 5050-3689

Ett parti som fick minst en procent av rösterna i något av de två senaste riksdagsvalen eller som är representerad i aktuellt kommun- eller landstingsfullmäktige får gratis valsedlar tryckta motsvarande tre gånger antalet röstberättigade i valområdet (den s.k. fria kvoten).

3.2 Kostnad

Partier som inte har rätt till fria valsedlar måste betala i förskott för de valsedlar som beställs. Detta gäller också för partier med rätt till fria valsedlar som vill beställa fler valsedlar än den fria kvoten. Betalningen ska ske till respektive länsstyrelse.

Priset för valsedlar

Avgiften för valsedlar är uppdelad i en fast del och en rörlig del. Den fasta delen omfattar igångsättningskostnaden vid tryckeriet för varje unik typ av valsedel. Den rörliga delen omfattar papper, tryckning, emballage och frakt och fastställs per 1 000 valsedlar.

Den fasta delen är 750 kr per lista för valsedlar med svart tryck och för färgat tryck är den fasta avgiften 1400 kr per lista.

Valsedlar, rörlig del, för svart tryck 47 kr per 1000 valsedlar.
Valsedlar, rörlig del, för färgat tryck 59 kr per 1000 valsedlar.

Valsedlar trycks endast i jämna tusental. Partier som har rätt till fria valsedlar men önskar beställa fler än den fria kvoten betalar endast priset per 1000 valsedlar. Dvs. startavgiften täcks av den fria kvoten.

Länsstyrelsen skickar valsedelsbeställningarna till tryckeri endast efter att betalning har kommit in till dem. Ett parti som sänder in pengar till länsstyrelsen bör i meddelandefältet (eller på plusgiro- eller bankgirotalongen) ange inbetalt belopp, partiets namn och att betalningen avser valsedlar. Det gör det lättare för länsstyrelsen att koppla varje betalning till rätt beställning. Fråga berörd länsstyrelse om de har några övriga önskemål inom detta område.

3.3 Leverans

Valsedlarna levereras endast till en adress. För val till riksdagen gäller max en adress per riksdagsvalkrets. För val till kommun- och landstingsfullmäktige gäller max en leveransadress per kommun. Partiet får själva ordna med vidare distribution inom kommunen.

3.4 Återbetalning

Parti som genom valet får mandat i kommun- eller landstingsfullmäktige, eller får en procent av rösterna i riksdagsvalet, får tillbaka sitt utlägg för valsedlar enligt reglerna för fria valsedlar, se kapitel 3.1 ovan. Återbetalning görs av länsstyrelsen när valet vunnit laga kraft.

Utbetalningen görs till partiets konto eller adress.

4 Kandidater

Då partiet beställer valsedlar ska det lämna in en lista (ett manuskript) på de kandidater som kandiderar för partiet. Det ska framgå vilken ordning kandidaterna ska stå på valsedeln, deras personnummer, namn och eventuellt en övrig id-uppgift (läs mer i kap. 8 om övriga id-uppgifter).

4.1 Valbarhet

Den som har rösträtt och har lämnat sitt samtycke till att kandidera är valbar. Läs på www.val.se och kommunallagen 4 kap. 5 § om kriterierna för rösträtt.

Till skillnad från rösträtten så grundar sig dock valbarheten på uppgifterna i folkbokföringsregistret på valdagen. Observera att om en kandidat flyttar nära valdagen ska denne tänka på att anmäla ny adress i god tid innan valdagen så att Skatteverket hinner få in uppgifterna till valdagen.

För att vara valbar i en kommun eller ett landsting måste personen vara folkbokförd där. För valbarhet till riksdagen finns det däremot inga krav på bostadsort. Man måste dock vara, eller någon gång varit, folkbokförd i Sverige.

4.2 Fri nomineringsrätt

Väljare kan på en valsedel skriva till ett kandidatnamn och på så sätt personrösta på en person som inte partiet nominerat. Kandidaten måste ha samtyckt till kandidaturen i förväg. Partier med registrerad partibeteckning kan skydda sig från att väljare nominerar egna kandidater genom att anmäla kandidaterna.

4.3 För partier med registrerad partibeteckning - anmäla kandidater

Partier med registrerad partibeteckning kan välja att anmäla samtliga kandidater som ska finnas med på valsedeln. Om partiet inte anmäler kandidaterna gäller den fria nomineringsrätten, dvs. väljarna kan nominera egna kandidater genom att själva skriva till namn på valsedlarna. De tillskrivna personerna kan bara bli invalda om de har samtyckt till kandidaturen.

4.3.1 Hur gäller anmälan?

Anmälan av kandidater i riksdagsvalet gäller per valkrets. Ett parti kan ha anmällda kandidater i en riksdagsvalkrets och icke anmällda i en annan. Om ett parti beställer en rikslista med anmällda kandidater får det till följd att partiet har anmält kandidater i alla riksdagsvalkretsar och kandidater på ev. kretslistor måste då också vara anmällda.

I kommun- och landstingsfullmäktigvalen gäller anmälan av kandidater för hela kommunen respektive landstinget.

4.3.2 När ska anmälan göras?

Partiet ska anmäla kandidater **senast den 10 april** i samband med valsedelsbeställningen.

4.3.3 Vem får anmäla?

Anmälan av kandidater kan bara göras av en behörig person. Sista dag att anmäla behörig person att anmäla kandidater är den **28 februari 2018**. Partierna ska lämna in ett styrelseprotokoll till länsstyrelsen som visar vem/vilka som är behörig/a att anmäla kandidater för partiet. De partier som är representerade i riksdagen ska lämna detta till Valmyndigheten.

4.3.4 De anmälda kandidaterna måste samtycka till anmälan

Tillsammans med valedelsbeställningen ska partiet bifoga en egenhändigt underskriven förklaring från varje kandidat där hen godkänner att vara en anmäld kandidat för partiet. Den förtryckta blanketten måste skrivas under av kandidaten själv. Kandidaten kan även ange uppgifter om övrig id-uppgift till partiet.

Kontrollera eventuellt förtryckta uppgifter! FÖRKLARING Val till landstingsfullmäktige 2018 L

Uppgifter till länsstyrelsen Härmed förklarar jag att följande parti får anmäla mig som kandidat

Kontrollera eventuellt förtryckta uppgifter! FÖRKLARING Val till kommunfullmäktige 2018 K

Uppgifter till länsstyrelsen Härmed förklarar jag att följande parti får anmäla mig som kandidat

Kontrollera eventuellt förtryckta uppgifter! FÖRKLARING Val till riksdagen 2018 R

Uppgifter till länsstyrelsen Härmed förklarar jag att följande parti får anmäla mig som kandidat

(Namnskrivning)

Namn: _____ Personnummer: _____

Uppgift till partiet Övrig identifikationsuppgift som ska tryckas på valedeln får vara ålder, yrke eller titel, adress samt partitillhörighet eller liknande uppgift. Partiet ansvarar för att lämna in beställning för valedelarna till länsstyrelsen. På beställningen ska kandidaternas personnummer, namn och eventuellt identifikationsuppgift anges.

Övrig identifikationsuppgift

Information till dig som ställer upp som kandidat Observera att denna blankett och allt som står på den blir allmän handling när den lämnas in till länsstyrelsen i samband med partiets anmälan. Ställer du upp i något annat val än val till riksdagen måste du fylla i en förklaringsblankett även för detta val.

Kandidaten ska lämna in en förklaringsblankett **för varje val** som hen ställer upp i. Det finns olika blanketter för de olika valen. En kandidat som ställer upp både i val till kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige måste alltså lämna in två förklaringsblanketter.

En kandidat som ställer upp i fler riksdagsvalkretsar behöver bara lämna in en förklaringsblankett eftersom förklaringen gäller per val (dvs. valet till riksdagen).

På Valmyndighetens webbplats www.val.se finns de blanketter som ska användas. Blanketterna finns även som ifyllningsbara pdf:er. Där finns också en manual för hur partiet kan skriva ut blanketterna med hjälp av word med vissa uppgifter förfyllda, s.k. kopplad utskrift från excel.

Lämna gärna in de påskrivna förklaringsblanketterna till länsstyrelsen så snart kandidaterna skrivit under dem även om inte valedelsbeställningen sänts in. Då kan länsstyrelsen registrera uppgifterna från förklaringsblanketterna i förväg och behandlingen av valedelsbeställningen går snabbare. Partier som beställer valedlar via Internet kan skriva ut förklaringsblanketter med tryckta kandidatnamn och personnummer direkt från valdatasystemet (se kap. 5.4).

OBS! Alla förklaringar ska vara inskickade till länsstyrelsen senast samtidigt med valedelsbeställningen, dvs. **den 10 april**, för att leveransgarantin ska gälla.

4.3.5 Kandidater ska samtycka för att kunna bli invalda

Från och med valen 2018 är det krav på att kandidater har samtyckt till kandidaturen för att kunna bli invald. Om ett parti inte anmäler sina kandidater (och har en s.k. öppen lista) innebär det att väljare kan skriva till ett namn på valedeln och nominera andra kandidater. För att en tillskriven kandidat ska kunna bli invald måste kandidaten lämna sitt samtycke i förväg. För att kunna bli vald gäller i huvudsak samma krav som för rösträtt. För att samtycka till en kandidatur behöver kandidaten lämna in ett skriftligt samtycke. Blanketten för samtycke ska ha inkommit till länsstyrelsen **senast den 7 september 2018**.

5 Beställning via Internet

Den som ska beställa valsedlar i valdatasystemet måste ha ett certifikat och ett lösenord. På länsstyrelsen finns behörighetsadministratörer som kan dela ut certifikat och ge information om tekniska krav.

5.1 Logga in i valdatasystemet

Logga in i valdatasystemet (<https://portal.val.se>)/Valdatasystem RKL 2018 med det personliga lösenordet. **Observera! Använd inte webbläsarens bakåtknapp vid arbete i valdatasystemet. Undvik också att ha flera valsedelsbeställningar öppna samtidigt i olika flikar i webbläsaren.** Välj menyalternativet ”Valsedelsbeställning/Beställning valsedlar” och klicka på fliken för önskat val. Systemet visar då en bild där man kan antingen ”Skapa ny valsedel” eller ”Lista, redigera och beställ tidigare skapade valsedlar”.

5.2 Skapa ny valsedel

OBS! Valsedeln kan inte sparas förrän samtliga steg 5.2.1 till 5.2.4 är genomgångna.

5.2.1 Ange grunduppgifterna

Fyll i leveransadressen

Observera att leveransadressen måste vara en gatuadress. Det går inte att leverera till en boxadress. Observera också att uppgifter om gatuadress, postnummer och ort är obligatoriska. Det är önskvärt att partiet lämnar ett mobilnummer till mottagaren för ev. leveransavisering och för möjligheten att kontakta mottagaren i frågor gällande leverans och mottagning.

Ange antal/upplaga

Om partiet har rätt till gratis valsedlar visas den s.k. fria kvoten i utrymmet ovanför rutan ”Beställt antal” (läs mer i kapitel 3.1). Siffran som visas är partiets totala antal fria valsedlar för det valet. Ett parti som ska beställa flera olika valsedlar måste själv räkna ut hur fördelningen ska göras mellan valsedlarna. Det går bara att beställa valsedlar i jämna 1000-tal.

Ange var valsedeln ska gälla

Ange vilken eller vilka valkretsar som valsedeln är avsedd för. Det görs i de kryssrutor som finns efter valkretsnamnen. Det som kryssas för fylls automatiskt i nedanför i textfältet. Fältet kan redigeras om någon annan text önskas, t.ex. ”Hela kommunen” eller ”Region X”. **Observera att valsedeln är giltig i hela kommunen/landstinget även om endast en valkrets skrivs ut på valsedeln. Detta är inte fallet vid riksdagsvalet. Där gäller valsedeln endast i den valkrets eller de valkretsar som anges.** För partier som har registrerad partibeteckning ska Ja eller Nej kryssas i vid rubriken ”Anmälda kandidater”, se mer i kap 4.

Anmälda kandidater

I grunduppgifterna ska också anges om partiet har anmälda kandidater. Om man har missat att markera anmälda kandidater här, kan man gå tillbaka till grundsidan och ändra detta, så till vida valsedeln inte är skickad till tryckeriet. Om man inte markerat anmälda kandidater här så kommer valsedeln att gälla som att kandidaterna har samtyckt.

Specialregel för rikslistor

Om partiet endast har en lista för val till riksdagen som ska gälla i hela landet kryssas rutan för rikslista i istället för rutan för alla riksdagsvalkretsar. Valkrets-beteckningen på valsedeln sätts då automatiskt till ”Hela landet”. Denna lista gäller automatiskt i alla valkretsar i hela landet och partiet behöver inte göra en beställning till några andra länsstyrelser. Vill partiet beställa en lista för enbart en del av landet, t.ex. Norrland, ska partiet kontakta Valmyndigheten.

Antalet valsedlar som skrivs in i fältet ”Beställt antal” gäller totala volymen. Betalning (om det behövs) och all annan administration görs av den länsstyrelse där beställningen lämnas in. Ev. betalning ska vara länsstyrelsen tillhanda senast 10 april.

Om partiet önskar att rikslistan ska levereras till 29 (eller färre) olika adresser måste en separat distributionslista lämnas till länsstyrelsen.

5.2.2 Skriv in kandidaterna

Det får plats sammanlagt 72 kandidater på framsidan och baksidan på en namnvalsedel. OBS! Detta gäller bara om varje kandidat bara upptar en rad. Uppgifterna får omfatta högst två rader per kandidat på valsedeln. Läs mer om reglerna för valsedelslayout och hur valdatasystemet skapar layouten i kap. 8 och 9.

I rutan för kandidatuppgifter i valdatasystemet kan partiet antingen skriva in kandidatuppgifterna direkt eller klistra in en lista som förberetts i ett annat program. För att detta ska fungera krävs att filen är i textformat (.txt). För att läsa in kandidatlistan från en textfil väljs ”Ladda upp färdig textfil” längst ner på sidan där kandidaterna skrivs in i valdatasystemet.

Personnummer kan skrivas in i något av följande format:

196712032884
19671203-2884
6712032884
671203-2884

De uppgifter som ska skrivas in för varje kandidat är:

1. personnummer (trycks inte på valsedeln),
2. förnamn,
3. efternamn,
4. eventuella övriga id-uppgifter. Sätt ett komma mellan orden om det är flera ord (se kap. 8 för vilka uppgifter som kan anges).

Skriv ett semikolon (;) som skiljetecken mellan varje uppgift. En rad kan t.ex. se ut så här: **196712032884;Patrik;Enström;40, läkare** Namn och id-uppgift skrivs ut på valsedeln precis så som partiet registrerat in dem.

5.2.3 Det som skrivs in kontrolleras

När man därefter trycker ”Vidare” kontrollerar valdatasystemet de uppgifter som skrivits in. Felaktigheter visas i utrymmet under listan.

Valdatasystemet kontrollerar följande:

- **Personnummerformatet**

Personnumret kan t.ex. ha angetts med en siffra för lite, eller så stämmer inte personnumrets kontrollsiffra (läs mer på Skatteverkets webbplats om personnummers uppbyggnad).

VAL TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE

Parti A

Du kan personfylla genom att sätta ett kryss för den kandidat du helst vill ska bli vald. Du kan inte personfylla på fler än en eller någon annan kandidat än de som står nedan.

☐	1 Patrik Enström, 40, läkare
☐	2 David Eriksson, 26, busschaufför
☐	3 Thomas Vahl, 60, ordförande
☐	4 Ann Blom, 62, skollärare
☐	5 Lennart Nilsson, 51, administrativtjänsteman
☐	6 Tove Karlsson, 55, läkare
☐	7 Birgitta Kullbäck, 49, sjukvård
☐	8 Anni Karlsson, 62, konstnär
☐	9 Göran Karlsson, 48, ordförande
☐	10 Inger Blom, 70, läkare
☐	11 Elina Engström, 39, läkare
☐	12 Jukka Rönkä, 57, skollärare
☐	13 Helena Lind, 44, läkare
☐	14 Carita Wengström, 23, läkare
☐	15 Jan Rönkä, 64, läkare
☐	16 Erika Lind, 55, läkare
☐	17 Jukka Rönkä, 57, skollärare
☐	18 Stefan Lindström, 44, skollärare
☐	19 Mikko Rönkä, 31, läkare
☐	20 Robert Lindström, 60, läkare
☐	21 Göran Blom, 66, läkare
☐	22 Inger Blom, 62, läkare
☐	23 Rune Karlsson, 60, läkare
☐	24 Birgitta Karlsson, 44, konstnär
☐	25 Mia Karlsson, 70, läkare
☐	26 Anni Karlsson, 62, läkare
☐	27 Mikko Rönkä, 31, läkare

OREBRO KOMMUN
0120 05329

- **Antal namn**

Varje kandidat ska ha minst ett för- och ett efternamn. Om beställaren har glömt att skriva ett semikolon mellan t.ex. efternamn och övrig id-uppgift kommer datat att ha tolkats som att kandidaten heter t.ex. "Patrik" i förnamn och "Enström, 40, läkare" i efternamn. Om en person är känd under ett smeknamn, så går det att ange det namnet på valsedeln, så länge personnumret stämmer.

- **Stavning**

Om samma person (personnummer) registrerats in som kandidat på flera valsedlar i samma valområde för samma valtyp ska kandidaten ha samma stavning och namn på alla. Kandidaten kan t.ex. inte heta Olsson i en valkrets och Olsson-Nilsson i en annan valkrets i samma valområde. Däremot kan en kandidat ha olika stavning i olika valområden/valtyper.

- **Antal uppgifter**

Max tre semikolon ska finnas, dvs. max 4 utrymmen med de olika typerna av uppgifter.

- **Samma person två gånger?**

Samma personnummer kan inte förekomma på mer än ett ställe på listan.

- **Max två rader per kandidat**

Uppgifterna för en kandidat får högst ta upp två rader på valsedeln (se kap. 9).

- **Att alla tecken är godkända**

Följande tecken är godkända att tryckas på valsedeln: 0-9 a-ö A-Ö & () @ / \ - : ; . , ' " ^ samt mellanslag.

5.2.4 Spara beställningen

Det går inte att spara beställningen om inte de eventuella felaktigheterna ovan åtgärdats. Ett alternativ är att de kandidater som innehåller felaktiga uppgifter tillfälligt raderas så att beställningen kan sparas. Det går givetvis att göra ändringar efter att valsedeln sparats via länken Lista, redigera och beställ tidigare skapade valsedlar (se kapitel 5.4).

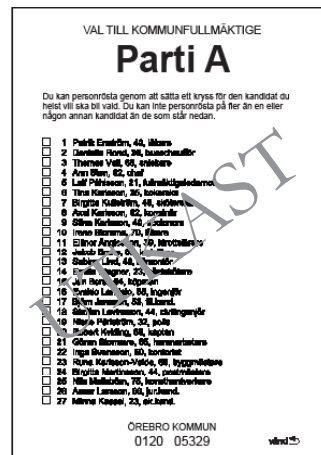
Efter att betällningen sparats är det möjligt att titta på en preliminär valsedelslayout (se kap. 5.3).

De partier som ska ha anmälda kandidater kan nu också skriva ut förklaringsblanketter för de kandidater som lagts in.

5.3 Se valsedelslayout = granska korrektur

Klicka på länken ”Se valsedelslayout” som finns längst ner på sidan. Då öppnas ett nytt fönster som visar hur den färdiga valsedeln kommer att se ut. Valsedeln visas som en pdf-fil, vilket kräver att gratisprogrammet Adobe Reader är installerat på datorn.

Här kan beställaren få en bild av valsedeln, hur radbrytningar och sidbrytningar kommer att göras etc. Detta är partiets korrektur. Länsstyrelsen kommer inte att skicka ytterligare korrektur på valsedeln efter att beställningen skickats in (se kap. 7).

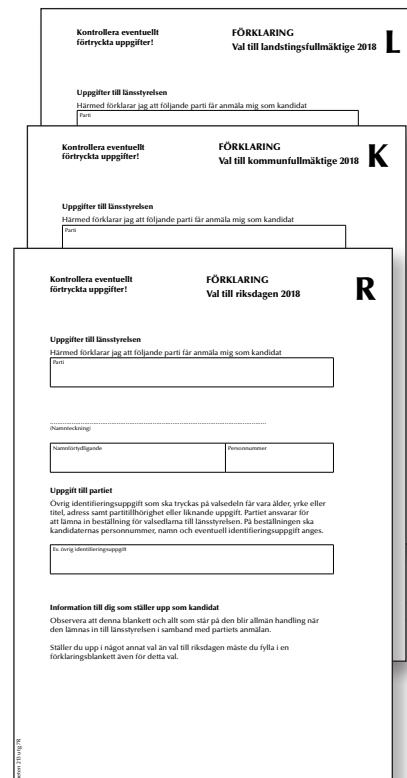
Det går att göra ändringar om felaktigheter i korrekturet upptäcks. Välj länken ”Lista, redigera och beställ tidigare skapade valsedlar” (se kapitel 5.5).

5.4 För partier med registrerad partibeteckning - förklaringsblanketter

Se kap. 4 om vad förklaringsblanketten är till för. Efter att en valsedel med anmälda kandidater är skapad kan förtryckta förklaringar skrivas ut för kandidaterna på den valsedeln. Kandidaternas namn och personnummer och partiets namn fylls då automatiskt i vid utskriften.

Förklaringsblanketterna öppnas i ett nytt fönster som en pdf-fil. I Adobe Reader kan beställaren välja att skriva ut samtliga sidor med förklaringar eller enstaka.

Om partiet vill samla in underskrifter till förklaringarna innan beställningen gjorts i valdatasystemet finns förklaringsblanketter att ladda ner på www.val.se. Observera att blanketterna skiljer sig åt beroende vilket val kandidaten ställer upp i.

på

5.5 Ändra i en beställning

Uppgifterna på en valsedel (kandidatnamn etc.) och grunduppgifterna (leveransadress etc.) kan ändras så länge valsedeln inte har skickats in till länsstyrelsen.

Sök fram den aktuella valsedeln genom att gå via huvudmenyn: ”Valsedelsbeställning/ Beställning valsedlar” och välj sedan valtyp. Klicka sedan på länken ”Lista, redigera och beställ tidigare skapade valsedlar”. Välj listnummer för den valsedel som ska ändras.

5.6 Skicka beställning till länsstyrelsen

När partiet har granskat valsedelslayouten och grunduppgifterna, och gjort eventuella ändringar kan valsedelsbeställningen skickas till länsstyrelsen.

5.6.1 Skicka beställningen i valdatasystemet

Beställningen skickas via valdatasystemet via länken ”Lista, redigera och beställ tidigare skapade valsedlar”. Kryssa i rutorna vid de valsedlar som ska skickas och klicka sedan Skicka. En bild kommer då upp på skärmen med bekräftelse att valsedlarna skickats.

OBS! När valsedelsbeställningen kommer in till länsstyrelsen publiceras valsedeln automatiskt på Valmyndighetens hemsida www.val.se. Texten UTKAST skrivs tvärs över valsedeln.

5.6.2 Skicka en skriftlig beställning

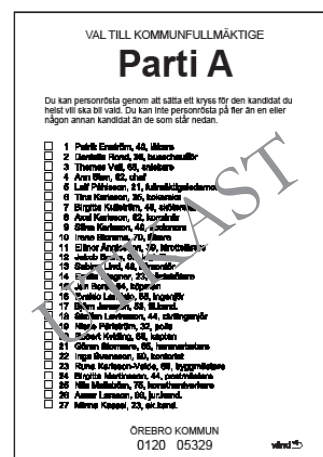
Klicka på länken ”Blankett för skriftlig beställning” för att få ut beställningsblanketten från valdatasystemet. Blanketten öppnas i ett nytt fönster som en pdf-fil. Skriv ut blanketten, skriv under den och skicka den till länsstyrelsen. Blanketten kan inte genereras på nytt och **måste skrivas ut direkt när den skapats**. Om beställaren inte har tillgång till skrivare måste pdf:en sparas på datorn innan den stängs ned. Om partiet inte skriver ut den automatiskt genererade blanketten får blanketten ”Beställning av valsedlar” (se kap. 6) fyllas i för hand.

Den skriftliga beställningen behövs för att säkerställa att ingen beställning skickats in av misstag. Eftersom partiet har sett korrekturet på sin egen dator innan beställningen skickats till länsstyrelsen räknas underskriften på beställningsblanketten även som godkännande av korrekturet.

Efter att en beställning har skickats till länsstyrelsen kan partiet inte längre ändra något i kandidatlistan eller i grunduppgifterna. Skulle ändringar därefter ändå bli nödvändiga måste partiet kontakta länsstyrelsen. Läs i kap. 7.3 om makulering av valsedlar.

För de partier som beställer via internet är det inte nödvändigt att läsa kap. 6. Information om vad som händer hos länsstyrelsen fortsätter i kap. 7.

Om partiet har registrerad partibeteckning eller har rätt till gratis valsedlar måste det vara en behörig beställare som skriver under beställningsblanketten.

6 Manuell beställning

De partier som inte önskar beställa valsedlar via internet kan använda blanketter. Samtliga blanketter för manuell beställning av valsedlar finns på www.val.se, men kan också beställas från länsstyrelsen eller Valmyndigheten.

6.1 Gör i ordning beställningen och skicka

Blanketten ”Beställning av valsedlar” måste skickas med post till länsstyrelsen. Blanketten kan användas för beställning av mer än en valsedel.

För varje valsedel ska partiet bifoga ett manuskript med kandidater. Uppgifterna i manuskriptet kan med fördel mejlas till länsstyrelsen - se instruktionerna i kap. 5.2.2 för hur kandidatuppgifterna ska skrivas. Alternativt kan blanketten ”Manuskript” användas och skickas in med post.

BESTÄLLNING AV VALSEDLAR
Översikt

Parti:

Behörig kandidatens kandidatnr		Behörig kandidatens jämnordningsnummer	
Ej postad kandidatens för kandidatnr	Ej läst	Ej läst	

Sammansättning av bifogade manuskript

Lappnummer	Valtyp			Bilagauppgifter/ Namn, adress, mobilnummer/ kandidat, kandidatuppgifter	Annan anmärkning*
	rikspolis	kommun- valmyndighet	landstings- valmyndighet		
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐
000	☐	☐	☐		☐

* Övriga uppgifter för partier med registrerad partibildning. Se tryck i rutan bredvid utvalda kandidater/kandidater på denna sida.

Följande uppgifter ska anges på beställningsblanketten:

- parti,
- beställare (namn, underskrift och kontaktuppgifter)
- adress för korrektur,
- upplaga för varje valsedel,
- valtyp och valkrets för varje valsedel, samt
- om kandidaterna på respektive valsedel ska vara anmälda.

Sida 1/2

MANUSKRIFT
Bifogas till blanketten
Beställning av valsedlar
Översikt

Parti:

Behörig kandidatens kandidatnr		Behörig kandidatens jämnordningsnummer	
--------------------------------	--	--	--

Nr

Nr	Personnamn*	Efternamn	Efternamn	En övrig identifikationsuppgift**
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

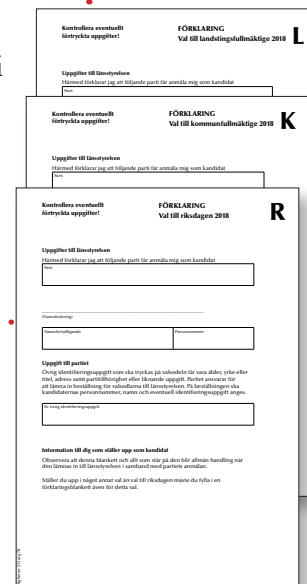
* Personnamnen bör vara skrivna på svenska.
** En övrig identifikationsuppgift kan vara adress, mobilnummer eller annan uppgift som kan identifiera kandidaten.

Följande uppgifter ska anges i manuskriptet:

- parti,
- leveransadress för valsedeln och mobilnummer för eventuell leveransavisering,
- beställare (namn och underskrift),
- valtyp och valkrets, samt
- kandidatuppgifter.

Om partiet har registrerad partibeteckning eller har rätt till gratis valsedlar måste det vara en behörig beställare som skriver under på blanketterna som nämns ovan, se mer i kap. 2.3.

Observera också att om partiet har valt att anmäla sina kandidater ska samtliga kandidater underteckna en förklaringsblankett. Förklaringarna ska bifogas beställningen. Läs mer om kandidatförklaringar i kap. 4.

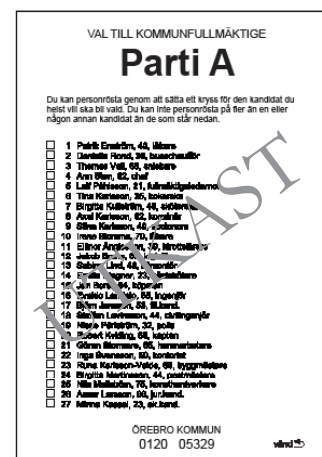
Om partiet inte har registrerat sin partibeteckning och har anmält deltagande i val ska samtliga kandidater lämna in ett samtycke till kandidaturen. Samtycket ska lämnas till Länsstyrelsen senast den 7 september 2018. Blanketten finns på www.val.se

6.2 Granska och godkänn korrekturet

När beställning och manuskript kommit in gör länsstyrelsen de kontroller som beskrivs i kap. 7.

Länsstyrelsen skapar ett valsedelskorrektur som sänds ut till beställaren tillsammans med blanketten "Valsedelskorrektur". Beställaren ska granska korrekturet och skriva under på att valsedeln är godkänd för tryckning, alternativt att vissa ändringar ska göras. Korrekturet ska så snabbt som möjligt signeras och skickas tillbaka till länsstyrelsen per post.

Valsedeln publiceras också automatiskt på Valmyndighetens hemsida www.val.se. Texten UTKAST skrivs tvärs över valsedeln.

Om partiet har registrerad partibeteckning eller har rätt till gratis valsedlar måste det vara en behörig beställare som godkänner korrekturet.

7 Vad händer hos länsstyrelsen?

7.1 Länsstyrelsen kontrollerar innan tryck

Länsstyrelsen gör vissa kontroller innan beställningen skickas till tryck. Till exempel:

- Att kandidaten är valbar, vilket kontrolleras genom att kandidaternas personnummer jämförs med uppgifter i folkbokföringen. Om en kandidat inte är valbar i det aktuella valet tar länsstyrelsen kontakt med partiet.
- Att eventuell betalning för valsedlarna har kommit in.
- Att alla förklaringar kommit in om partiet om partiet har registrerad partibeteckning och valt att anmäla kandidaterna.

7.2 Länsstyrelsen skickar valsedeln till tryckeri

När länsstyrelsen fått bekräftelse på godkänt valsedelskorrektur skickar länsstyrelsen valsedelsbeställningen till tryckeriet. När länsstyrelsen har skickat beställningen till tryckeriet tas texten UTKAST bort från valsedeln på www.val.se.

De partier som har beställt via Internet har möjlighet att följa den vidare behandlingen av de valsedlar som beställts. Detta sker på sidan ”Lista, redigera, och beställ tidigare skapade valsedlar” i valdatasystemet. För varje valsedel kommer det att anges det datum och klockslag som valsedelsbeställningen kom in till länsstyrelsen och även det datum och klockslag då länsstyrelsen skickade beställningen till tryckeriet.

7.3 Makulering

Om partiet efter att ha skickat beställningen av en valsedel inte längre önskar att denna valsedel ska tryckas ska partiet omgående höra av sig till länsstyrelsen och begära att valsedeln makuleras. På så sätt förhindras att valsedeln skickas till tryckeri och den tas också bort från Valmyndighetens webbplats.

Om valsedeln redan tryckts och levererats till partiet får partiet stå för de merkostnader som ändringarna medför, dvs. nytryck av valsedeln (gäller givetvis inte om partiet ännu inte utnyttjat sin möjlighet att få gratis valsedlar fullt ut, se kap. 3), samt se till att valsedlarna inte distribueras till väljarna.

Om valsedeln tryckts och lämnat tryckeriet kommer valsedeln dessutom att ligga kvar på Valmyndighetens webbplats. Partiet har ansvaret att ta emot valsedlarna och makulera dem.

8 Förrordningar som reglerar valedelslayout

Namnvalsedlars utformning och layout fastställs i vallagen (SFS 2005:837) och i valförrordningen (SFS 2005:874). Alla valedlar som ska användas vid val till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige tillhandahålls av Valmyndigheten och beställs genom länsstyrelsen.

8.1 Vallagen och valförrordningen reglerar layout och innehåll

Nedan finns utdrag ur namngivna författningstexter i de blå rutorna.

Vallagen

6 kap. 4 § Valedlar skall ha storleken A 6 (105×148 millimeter). De skall vara av papper som har samma kvalitet för samtliga valedlar. Alla valedlar som avser ett visst val skall ha samma färg.

Valförrordningen

5 § Valedlar ska vara

1. för ordinarie val till riksdagen: gula,
2. för extra val till riksdagen: vita,
3. för val till landstingsfullmäktige: blå,
4. för val till kommunfullmäktige: vita,
5. för val till Europaparlamentet: vita.

Valedlar ska vara utformade på det sätt som framgår av bilagan till denna förrordning. På en valedel med partibeteckning får en partibeteckning tryckas i annan färg än svart, om partiet begär det.

På en valedel med parti- och valbeteckning samt uppgifter om kandidater ska det finnas en upplysning om att väljaren kan personrösta genom att markera namnet på den kandidat väljaren helst vill ska bli vald samt om att väljaren inte kan rösta på fler än en eller på någon annan än dem som anges på valedeln.

Om ett parti inte har anmält samtliga sina kandidater enligt 2 kap. 9 § vallagen (2005:837), ska det på valedeln finnas en upplysning om att väljaren också kan personrösta genom att skriva till namnet på den kandidat väljaren helst vill ska bli vald samt en upplysning om vad som i övrigt följer av 7 kap. 2 § tredje stycket vallagen. Det ska på valedeln också finnas en upplysning om att väljaren kan personrösta endast på en kandidat som har samtyckt till att kandidera. Förrordning (2017:1073).

Bilaga till Valförordningen

Utformning av valsedlar

En valsedel ska utformas enligt vad som framgår nedan och får, på därför avsedda utrymmen, förses endast med sådana uppgifter som anges där.

1. Valsedlar som avses i 6 kap. 1 § 2 vallagen (2005:837).

Framsida

1) Utrymme för valbeteckning

2) Utrymme för partibeteckning

3) Utrymme för upplysning om personröstning

4) Utrymme för uppgifter om kandidater

5) Signallinjer

6) Valkretsbezeichnung

7) Listtypsbezeichnung

Baksida

8) Utrymme för uppgifter om kandidater

9) Listtypsbezeichnung (se 7)

På valsedlarna får det utöver varje kandidats namn finnas följande uppgifter om kandidaten:

1. ålder,
2. yrke eller titel,
3. adress,
4. partitillhörighet eller liknande uppgift.

Uppgifterna får omfatta högst två rader per kandidat.

För de angivna fälten på en valsedel ska följande marginaler användas:

1. valsedelns framsida:
 - a) vänster samt höger sidmarginal till 1, 2, 3 och 4 samt 6 och 7: 10 millimeter,
 - b) valsedelns överkant till 1: 4 millimeter,
 - c) avstånd mellan 1 och 2: 2,45 millimeter,
 - d) avstånd mellan 2 och 3: 2,45 millimeter,
 - e) avstånd mellan 3 och 4: 2,45 millimeter,
 - f) avstånd mellan 4 och 6: 3,6 millimeter,
2. valsedelns baksida:
 - a) vänster samt höger sidmarginal till 8 och 9: 10 millimeter,
 - b) valsedelns överkant till 8: 11 millimeter,
 - c) avstånd mellan 8 och 9: 7,6 millimeter.

9 Valdatasystemet skapar valsedel

Valmyndighetens valdatasystem är programmerat för att skapa valsedlar efter partiets beställning och utifrån fastställda regler i vallagen och valförordningen.

9.1 Partiets namn på valsedeln

Partibeteckningen skrivs ut centrerad på valsedeln.

Om partiet vill ha ett särskilt utseende på sin partibeteckning, sin namnbild, ska partiet lämna in underlag i elektroniskt format till Valmyndigheten **senast den 28 februari 2018**. För att få tillräckligt bra tryckkvalitet gäller att formatet ska vara i vektorgrafik i formaten EPS eller SVG. Partibeteckningen innehåller partiets namnbild och om partiet har en symbol innehåller partibeteckningen även symbolen.

För de partier som inte har en egen namnbild skrivs partibeteckningen automatiskt i typsnitt Helvetica. Punktstorleken beror på hur långt partiets namn är. Om partibeteckningen inte får plats på en rad skrivs partibeteckningen ut på två rader.

Font: Helvetica

Storlek: Max 32 punkter, min 12 punkter

9.2 Förklarande text om personröstning och anmälda kandidater

Under partibeteckningen finns en förklarande text som beskriver hur väljaren kan göra för att personrösta. Texten är olika beroende på om partiet har anmält sina kandidater eller inte.

Font: Helvetica

Storlek: 9 punkter

- För partier med registrerad partibeteckning som har valt att anmäla sina kandidater står följande: ”Du kan personrösta genom att sätta ett kryss för den kandidat du helst vill ska bli vald. Du kan inte personrösta på fler än en eller någon annan kandidat än dem som står nedan.”
- För partier som inte har anmälda kandidater står följande: ”Du kan personrösta genom att sätta ett kryss för den kandidat du helst vill ska bli vald eller genom att skriva till ett namn på valsedeln. Du kan endast personrösta på en kandidat som samtyckt till att kandidera. Om du skriver till flera namn får den överst tillskrivna kandidaten din personröst.”

9.3 Kandidater, nummer och kryssrutor

Givet omständigheterna som fastställs i valförordningen (se till vänster) får maximalt 72 kandidater plats på framsidan och baksidan av valsedeln, under förutsättning att varje kandidat endast upptar en (1) rad. Om en kandidatuppgift överstiger det antal tecken som får plats på en rad så bryts raden automatiskt. Hur många tecken som får plats på raden beror på aktuell fontstorlek (se nästa sida). Radbrytning görs vid blanktecken och inte mitt i ett ord/namn.

På valsedlar som innehåller kandidatnamn på både fram- och baksida trycks ordet VÄND och en pil längst ner på framsidan.

Av hänsyn till att valsedlarna ska vara läsbara för väljarna är 7 punkter minsta storlek på kandidatnamnen som systemet kan skapa. Ordningsnummer skapas automatiskt i valdatasystemet och skrivs ut till vänster om kandidatuppgifterna. Före varje kandidats ordningsnummer placeras en kryssruta.

Font och storlek:

Antal kandidat-rader	Uppgift om fontstorlek och på vilken sida kandidaterna kommer
1-21	Uppgifterna skrivs med Helvetica, 10 punkters storlek, på valsedelns framsida.
22-27	Uppgifterna skrivs med Helvetica, 8 punkters storlek, på valsedelns framsida.
28-64	Uppgifterna skrivs med Helvetica, 8 punkters storlek. Max 27 rader på framsidan och 37 på baksidan. Överstiger antalet kandidatrader 27 skapas en baksida. Sidbrytningen anpassas då så att valsedelns baksida innehåller minst 2 kandidatnamn. Detta för att en kandidat inte ska stå ensam på baksidan.
72	Uppgifterna skrivs med Helvetica, 7 punkters storlek. Max 31 rader på framsidan och 41 rader på baksidan.

Det finns en begränsning på max 30 tecken i förnamn och max 60 tecken i efternamnet samt max 100 tecken på övriga uppgifter. Läger man till för många tecken så varnar programmet att uppgifterna tar upp fler än två rader. Totala antalet tecken är cirka 72 tecken. Med 8 punkter så är det cirka 50 tecken. Ordningsnummer och kryssrutan skrivs i samma fontstorlek som kandidatuppgifterna.

9.4 Övriga uppgifter

9.4.1 Valbeteckning

Valbeteckning skrivs med versaler centrerat högst upp på valsedeln: **VAL TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE.**

Font: Helvetica, fet
Storlek: 10 punkter

9.4.2 Signallinjer

Signallinjer gör att man genom valkuvertets öppning, utöver att titta på valsedelns färg, kan avgöra vilket val valsedeln gäller då det är flera val samtidigt. På valsedlar till kommunfullmäktigval trycks inga signallinjer.

9.4.3 Valkretsbezeichnung

På varje namnvalsedel ska det framgå vilken valkrets kandidaterna kandiderar i. Beställaren av valsedlar anger själv i beställningen vilken/vilka valkrets/ar valsedeln är avsedd för.

Font: Helvetica, fet
Storlek: 8 punkter

Observera att valsedeln är giltig i hela kommunen/landstinget även om endast en valkrets skrivs ut på valsedeln.

9.4.4 Listtypsbezeichnung

Listtypsbezeichnung är en unik kod för varje lista som trycks centrerat längst ner på valsedeln. Den består av partikod och listnummer. Partikoden är det unika nummer som varje parti tilldelats. Koden är enbart en administrativ kod och har ingen betydelse för partiet eller partinamnet.

Font: Helvetica
Storlek: 11 punkter